

Ágh István

Gyászmise a budai várban

1991. január 12.

Az orosz tél s a középkori pompa
állt össze gyásszá a Mátyás templomban,
a doni áttörés emlékmiséjén,
amit megéltek még, akik túléltek,

mikor a hosszú diktatúra megdőlt,
s szabadon választott miniszterelnök
lépett be a szentély és a padsor
közt a hajóra nyíló oldalajtón,

nem érkezett korán, és nem is későn,
csak mikor már mindenki a helyén ült.
mutatta magát, mintha följebb járna,
illeszkedett bele a gótikába,

onnan a félhomályba ereszkedve
foglalt helyet egy szinten a hívekkel,
és rend szerint fölállt, leült, letérdelt,
és ráhajolt összekulcsolt kezére,

azelőtt még derűs bizalommal
kísértem, mint akit megválasztottam,
amikor győzött én is vele győztem,
és ő velem, őszinte szövetségben,

és lelkesített, mert nagyon akartam
szabadnak lenni, nem úgy, miként voltam,
ránéztem és olyan komornak véltem,
imádkozott vagy maga elé révedt,

személyében a nemzet és az állam
megverten találkozott önmagával,
mint a honvéd, ki halálát túlélve
ráképzelte magát a csataterre,

ÁGH ISTVÁN (1938) író, költő, műfordító. A *Hitel* főmunkatársa. A Nemzet Művésze.

az a sereg tódult a Don-kanyartól,
amelyik ránk özönlött a Bakonyból,
ő a Somló tetejéről figyelte,
hogy önti el a földeket a tenger,

aki látta a végeláthatatlan
hadsereget, világvégébe borzadt,
ahogy mentek árkon-bokron keresztül
tankok, katyusák és a csürhe mögöttük,

mit fönről nézett az élő térképen,
attól én az anyámhoz bújva félttem,
mikor a sárga fűszínű tavaszról
kivált egy kopott terepszínű zubbony,

egy pufajka, a kajla füles sapka,
a rövid szárú sáros kozák csizma,
a géppisztoly a melleken keresztül
nem hagyta senkinek, hogy elfelejtse,

mert úgy jött vissza, mintha elment volna,
otthonosan rejtőzött a Bakonyban,
s hogy jelenlétét mégse nélkülözzük
nyelvében is élni kívánt közöttünk,

s ha akarja, magát magyarnak játssza,
mint az idegen hatalom kívánja,
hiába tartjuk magunkat szabadnak,
a férgek is szabadon szaporodnak,

magába mélyedt a miniszterelnök,
arcán fenséges magány tükröződött,
mi lesz a vége, akkor már tudhatta.
bár a szívével hinni nem akarta,

a történelem, nem az előérzet
súgta, az a pálya milyen veszélyes,
eleve élő mártír, aki indul,
ám akkor másért hangzott el a himnusz.

Hirdetve törvényt

Tornai József emlékére

A telefon nem csengett, felcsörömpölt,
megint valaki meghalt, szólt a hír,
alig maradtak néhányan közülünk,
velük mehettem volna magam is,
előbb talán még nem is járt eszemben,
mire készülhet száz évhez közel,
mikor egy aggastyánnal néztem szembe,
a kortalan fiatalság felett.

Mint aki valamiért kiváltságos,
egy nemzedék esett mellette el,
a tízévesi korkülönbség távolából
követtem őt, mindig figyelmesen,
most kiderült, hogy senki sincs előttem,
két világ szélén állok egyedül,
szemben egy terméketlen sík mezővel,
sötét vadon zúg a hátam mögül.

Ki mert volna olyan nagy kort remélni,
amennyi a Tornainak jutott,
megszületni és majdnem végigélni
a förtelmes huszadik századot,
amit a költők korán befejeztek,
néhány évbe kényszerült a csoda,
ő egy hosszú költemény végén halt meg,
mint dallamává foszló ballada.

Bár a lángelmék teljes életműve
csonkaságában is hiánytalan,
ám a szerencsés hosszú életűek
dúsgazdag hagyatéka mást mutat,
mert a legvégén összegyűjtött versek
megsejtetik a meg sem írtakat,
a töredéket az egészzel szemben,
mely sötét, mint a Hold túloldala.

A kilencvenkét esztendő's Tornai,
hirdetve törvényt a semmi ellen,
erős igéktől szárnyaltak dalai,
míg képzeletét furdalta az Isten,
biztatta nyelvünk íze, hangzata,
a Rába menti, Somló vidéki
elődök, és Harasztinál a Duna,
s Buda, a Sas hegy zöld süvegéig.

Zöld rengeteggé gyűltek emlékei,
remete forrás, vadles, levélsátor,
ahogy a beteg vándor elképzeli,
ha képtelen fölkelni az ágyból,
és vár valakit, csak várja, aki nincs,
aki őt hagyta utolsónak hátra,
mint ő a hosszú jelenlét nyomait,
ami az övé, mégsem a sajátja.

Ferenczy Noémi: Pihenők (gouache, karton, 1115×1433 mm, 1922)